

- Perustettiin nuorsuomalaisten puolue
- Muinaismuistoyhdistys perusti kuukausilehdet Suomen Museo ja Finskt Museum
- Senaatti hyväksyi Kärsämäen markkinoiden pitopaikaksi

VUONNA 1894

KEVÄÄLLÄ 1894 oli annettu komitean ehdotus johtosäännöksi Suomen maanmittarikunnalle. Ehdotusta käsiteltiin ymmärrettävistä syistä laajalti koko vuoden yhdistyksen aikakauskirjassa. Johtosäännön lisäksi julkaistiin ehdotus asetukseksi maanmittaustoimitusten ja -töiden korvaamisesta:

- 1 §. Toimituksista, joita insinööri suorittaa joko yksityisten varalle tahi kruunun tarpeeksi, maksetaan korvaus tämän taksan mukaan, ellei erittäin toisin määrätä.
- 2 §. Kuuluttamisesta y.m. valmisteluista kuhunkin toimitukseen ja kokouksesta sitä alottaissa maksetaan kerrassaan 10 markkaa; jos kokousta kestää kauvemman kuin yhden päivän, suoritetaan 10 markan mukaan päivältä. Muista kokouksista tilusten kartoitusta, jakamista, rajankäyntiä y. m. varten ei lasketa erityistä maksua, koska se on luettuna näistä toimista määrättyihin korvauksiin.
- 3 §. Toimitusinsinöörille tulee jokaisesta toimituksesta matkakustannusten korvausta kerrassaan kaikesta meno- ja paluumatkasta yhteensä 30 markkaa. Sama korvaus maksetaan myöskin kuin keskeytettyyn toimitukseen on uudestaan ryhdyttävä. Jos insinööri määrää toimituksen niin sopimattomana vuoden aikana pidettäväksi, ettei hyötyä seuraa, tai ilman syytä lykkää toimituksen toistaiseksi, älköön hän sillä kertaa olko oikeutettu korvaukseen matkasta.

LIKSAA

4 §. Matkustuksista toimituksen kestäessä erinäisten maapalstain tahi ulkosarkain välillä, jotka ovat vähemmän kuin 3 kilometrin päässä toisistaan, ei mitään päivärahaa makseta, mutta jos välimatka on 3 kilometriä tahi enemmän, lasketaan päivärahaa kultakin kilometriltä 20 penniä, ja tulee asianomistajani toimittaa semmoisisa matkustuksissa tarpeellinen kyyditys luonnossa.

- 9 §. 1. Rajalinjani sauvoittamisesta ja aukihakkaarnisesta lailliseen leveyteen ynnä siinä tarvittavista yhdistylinjoista maksetaan rajain pituuden mukaan, kun erinäinen rajankäyntikartta ei tule kysymykseen, jokaiselta metriltä 0,5 penniä jos rajankäyntikartta ja uudistuksia on tehtävä, metriltä 0,6 p
2. Näkyvän raja-aukon sauvoittamisesta ja aukikarsimisesta, metriltä 0,2 p
3. Kustakin rajakulmiin tahi rajain loppukohtiin laillisesti rakennetusta rajapyykistä suuntakiven kanssa pyykistä lähteville rajalinjoille 80 p
4. Kustakin laillisesta väliviisarista rajalinjalla 25 p
5. Tässä §:ssä säädettyihin palkkioihin on maksu kokouksista sekä pöytäkirjani, karttain ja selitysten tekemisestä luettu.

22 §. Jokaisesta maanmittaustoimituksesta, josta kruunu, kunta' tahi seurakunnan kassa suorittaa tai edeltäkäsän maksaa korvauksen joko kokonaisuudessaan tai joksikin osaksi, tulee insinöörin jättää kaksi kappaletta palkkiolaskua piiriin kruunninimismiehelle, jonka velvollisuutena on toimittaa asianomaisille asiallisille toinen kappale ynnä siihen kirjoitettu todistus milloin osan antaminen on tapahtunut kuin myös lähettää insinöörille takaisin toinen kappale varustettuna samallaisella todistuksella.

23 §. Edellisessä §:ssä mainitun palkkiolaskun tarkastamista varten lähettäköön toimitusinsinööri asianomaiselle läänininsinöörille tai tarkastelijalle, jos läänissä sellainen löytyy, kaikki toimitukseen kuuluvat kartat ja asiakirjat kuin myös osanantotodistuksella varustetun palkkiolaskun ynnä kaksi maata, kappaletta siitä; jota paitsi, niissä tapauksissa että kruunu ja yksityiset maanomistajat ottavat osaa maksuun, vielä yksi kappale laskua on liitettävä.

44 §. Tätä asetusta on noudatettava palkkion määräämisessä maanmittaustöistä, jotka

toimitetaan Tammikuun 1 päivän jälkeen vuonna 189 ; kuitenkin ovat sitä ennen aloitetut, mutta päättämättä jääneet työt, joista erityinen palkkio on taksassa määrätty ja jos ennen suoritettua työn paljoutta, ei voida arvata, palkittavat siihen asti voimassa olleen taksan mukaan.

Jaksavathan maanmittarit käsitellä myös sääntöjen ja taksojen lisäksi myös tekniikkaa. Pohdinnan ja selvityksen kohteena on nelisivuinen kulmaprisma:

Niistä kaluista, joita erityismittauksissa käytetään suoria kulmia hakiessa ja viittoessa, lienee tärkein laajalle levinnyt Bauernfein'in vuonna 1851 keksimä kolmisivuinen suora-kulmainen yhtäkyllinen kulmaprisma, joka lienee useimmille lukijoistamme tuttu. Tätä prismaa haittaavat kuitenkin muutamaiset seikat, etupäässä seuraavat: 1) prismassa näkyy aina kaksi kuvaa, kiinteä ja liikkuva (lukuunottamatta hyvin heikkoja kuvia), jälkimäinen, jota ei tarvita, on haitallinen sillä se voi aikaansaattaa erehdyksiä; 2) kiinteä kuva on heikko, koska valosäteet lankeavat hyvin vinosti prisman sivuille, niin taittopisteissä melkoinen määrä valoa heijastuu pois eikä siis tule kiinteän kuvan hyväksi, joten tämä heikkonee ja liikkuva kuva on kirkaampi; 3) prisman näkö-ala on verrattain vähäinen.

Karttojen väritysikin herättää pohdintaa: *Vaikka tiluskarttojen värittäminen muiden maanmittausalaan kuuluvien seikkaili ohessa eri aikakausina on ollut parannuksen alaisena, on kuitenkin kestävämpiä väliaineita yhä käytetty vuosisadan alusta tähän päivään asti, jonka tähden sen aikaiset kartat nykyään näyttävätkin himmeiltä ja virttyneiltä, todistaen käytettyjen värien kestävämyyttä ja varmaankin nykyaikaiset kartat tulevaisuudessa näyttävät yhtä onnistumattomasti väritytyiltä.*

Sillä jos vertailee Kenrali-Maanmittaus-Konttorin kiertokirjeessä 25 päiväältä Elokuuta 1825 käytettäväksi määrättyjä kestävinä pidettyjä värejä niihin, joita nykyään käytetään, niin huomaa että väriainekset ovat ihan samat kuin silloin 70 vuotta sitten, nimittäin gummiguttaa, coccionellia ja berlinisinistä.

Jürgen Grönfors

jurgen.gronfors@luukku.com